

Julka

Kemi 1974-10-23

LAPIN LINTUTIETEELLINEN YHDISTYS RY

Jäsentiedote VIII/1974

Hyvä jäsen;

Tämä yhdistyksemme tämän vuoden kahdeksas jäsentiedote on lähetetty sinulle siinä toivossa ja uskossa, että viimeistään nyt kirkastaisit itsellesi yhdistyksemme lähikuukausien tärkeimmän tavoitteen - vuosijulkaisun aikaansaamisen. Se millainen vuosijulkaisusta tulee, riippuu meistä jokaisesta - siispä ryhdistäydy hyvä jäsen! Kammottavin ajatus olisi se, että vuosien kuluessa kertynyt, valtava havaintoaineisto jäisi merkityksettömänä retkivihkojen sivuille, eikä siis palvelisi yhdistyksemme tarkoituspäätä sen paremminkuin lintutiedettäköön. Seikkaperäisten kirjoitusten laatijat selviävät pääpiirteissään toisaalta tästä jäsentiedotteesta - samoin kirjoittajien vetoamukset aineiston saamiseksi jäsenkunnalta - lue ja t o i m i! Vuosijulkaisuun tulee, niinkuin jo aiemmin on ilmoitettu, mm. osasto lyhyemmistä ns. "jokamiehen jutuista", jotka voivat olla esim. kaunokirjalliseen tyyliin laadittuja, lintumaila koettuja elämyksiä, tai lintuaiheisia, omaperäisiä kaskuja, erikoisia lintuilmioita (poissulkien harvinaisuudet, jotka kerätään omaksi katsaukseksi) tai vaikkapa lintuharrastajan ideologisia mielenilmauksia jne. - mahdollisuuksia riittää itsekunkin mielenlaadun, halujen ja kykyjen mukaan. Pienen jutun sorvaaminen ei edellytä kummempia kirjallisia taipumuksia.

KIRJOITTAJIEN VETOAMUKSET JA OHJEITA
KÄSIKIRJOITUSTEN LAATIMISEKSI

Kirjoittaja	osoite	tarvitsee sinulta seur.tietoja:
Juhani Jaakkola	Veitsiluodont. 9 B 6 94830 Kemi 83	<u>pöllöjen runsauden selvittely:</u> pesälöydöt kustakin lajista, samoin pesintään viittaavat ja vaeltelua osoittavat hav.
Aimo Komonen	Vanamokatu 11 A 20 96500 Rovaniemi 50	kaikki toimialueemme sinitiaishavainnot (vähint.aika, paikka ja yksilömäärä) sekä kaikki vielä lähettämättömät atlastiedot.
Veilo Korpimäki	Rytikatu 6 A 1 94830 Kemi 83	<u>päiväpetolintujen viimekesäinen runsauskartoitus:</u> pesälöydöt ja paikkakuntakohtaiset parimääräarvot (kotka- ja muutohaukkatiedot harkinnan mukaan)
Juhani Jaakkola	Veitsiluodontie 9 B 6 94830 Kemi 83	lintuharvinaisuudet kautta aikojen - olkoon ne julkaistu tahti ei (laji, aika, paikka - suurharvinaisuuksista seikkaperäinen selvitys)
Erkki Valtonen	Puutarhakatu 5 A Tornio	vielä lähettämättä olevat kevätkuuttohavainnot v.74 sen mukaisesti, mitä aiemmin on sovittu.

Juhani Jaakkola	Veitsiluodontie 9 B 6 94830 Kemi 83	aikuisten ja pesäpoikasina rengastettujen lintujen määrät lajeittain (rengastuslomake B) -koskee vain rengastajia
Pentti Rauhala	Juntonkatu 4 as. 20 94600 Kemi 60	tiedot vielä lähettämättömistä talvilintulaskennoista ja erillisistä talvilintuhavainnoista viime talvelta.
Onni Ylimaunu	Keisaari Tornio 2	syysmuuttohavainnot tältä syksyltä käyttäen nykyisiä hav. lomakkeita - muuttohavainnoiksi ei katsota enää joulukuun tietojä.

Lisäksi seuraavat henkilöt ovat lupautuneet kirjoituksen laatimiseen: Pentti Korhonen, Seppo Saari ja Hannu Huhtala (nämä eivät tarvitse jäsenkunnan apua - heidän aiheensa eivät vielä ole toimituskunnan tiedossa). Edelleen on riistantutkijoilta luvassa juttua ja Juhani Jaakkola laatii yhteenvedon syysjoukkohavainnoinnista vuodelta 1973 (aineisto koossa). Yhteistyössä em. kanssa tekee myös Jorma Halonen kirjos.jutun

Käsikirjoitukset pyydetään laatimaan mahdollisimman viimeistellyiksi ja mieluiten kirjoituskoneella. Taulukot on laadittava niin suuriksi, että ne pysyvät luettavina vielä puolta pienemmäksi suurennettuina. Valokuvia ei vielä tällä kertaa ole mahdollista käyttää. Monimutkaisia taulukoita tulee välttää. Yksinkertaisuus on tavoitelluimpia ilmaisun ominaisuuksia. Kannattaa koko kirjoituksen suhteen pyrkiä täsmällisyyteen, tiiviyyteen ja lyhyyteen.

Koska tässä jäsentiedotteessa on mahdotonta antaa perinpohjaisia ohjeita, kehoitetaan kirjoittajia tutustumaan vaikkapa Ornis Fennican takakanteen painetuuihin ohjeisiin tai muiden julkaisujen antamiin ohjeisiin. Tietystikään ei ole tarkoitus, että esim. pikkukirjoitusten ollessa kyseessä olisi noudatettava orjallisesti ko. kirjoitusohjeita, kirjoittaa kun voidaan monella tavalla. Asia on tietysti sitten jo toinen kun laaditaan useamman sivun (A7) pituisia kirjoituksia. Silloin kannattaa jo varata aikaa kirjoituksen suunnitteluun ja asioiden jäsentely tulee kuvaan, samoin joutavan karsinta.

Kaikki pikkujutut pyydetään lähettämään toimitus-sihteerille (Juhani Jaakkola) tämän vuoden loppuun mennessä. Laajemmat käsikirjoitukset vastaavasti tammikuun 1975 loppuun mennessä em. henkilölle. Mikäli kaikki sujuu kitkattomasti päästään painatukseen jo helmikuun puolivälissä. Painosmäärä selvinnee vasta kun kaikki käsikirjoitukset on toimituskunnalla.

Alumpana mainitut kirjoitusten laatijat pyytävät lähettämään veetoimuksissaan mainitut havainnot tämän vuoden joulukuun 15. päivään mennessä (poikkeuksena syysmuuttokatsaus, johon havainnot lähetettävä tämän vuoden marraskuun loppuun mennessä)

NUORISOJAOSTO-ASIAA

Kemin nuorisajaost. Xenus ja Tornion nuorisajaost. Anser näyttävät saaneen aikaan vireätä toimintaa. Kummallakin jaostolla on ollut ohjelmassa maastoretkeä, ja pöllönpönttöjen valmistusta. Jaostot tekevät elokuun puolivälissä n. 300 km:n pituisen polkupyörävaelluksen, josta suuntautui Aina Meltosjärvelle asti. Retkeen osallistui 4 kemiläistä ja 1 torniolainen jäsen - retken veti Juhani Jaakkola. Kuukausikouksia on toistaiseksi ollut vain Xenuksella, jolla on jo liki 30 jäsentä.

LINTU-UUTISIA

Päättymässä oleva lintusyksy on ollut lokakuun osalta varsin antoisa ja keho alkusyksy lienee korvautunut lukuisilla erikoisilla lintuilmioilla, joista seuraavassa mielenkiintoisimmat (katsaukseen on sisällytetty myös joitakin kesä- ja alkusyksyn julkaisemattomia havaintoja):

Anser-hanhet

Ennennäkemätön hanhirynnistys todettiin toimialueellamme 5. - 8.10. Hanhia ei missään saatu määritettyä lajilleen, koska etäisyydet ja korkeudet olivat melkoisia ja toisaalta ainakin avauspäivänä vallitsi heikohko sää. Muuton kulku saatiin kartoitettua seuraavasti:

KEMI: Avauspäivänä 5.10 yhteensä n. 300 yksilöä, joilla lentosuunta SW - suurin parvi n. 70 - muutto jakautui tasaisesti koko päivälle. Seuraavana päivänä oli jo hiljaisinta, mutta 8.10 yhteensä vähän yli 300 - mm. kaksi n. 60 yksilön parvia - kaikilla jälleen muuttosuuntana SW (kemiläiset jäsenet)

TORNIO: Muuttoa todettiin 5. ja 6.10 ja kumpanakin päivänä laskettiin n. 700 yksilöä. Suurimmassa parvessa 6.10 oli peräti n. 200 lintua. Lentosuunnat kuten Kemissä. Tiistaina 8.10 Torniossa ei juuri havainnoitu. (torniolaiset jäsenet)

PELLO: Matinlompolossa 5.10 120-150 yks. (Matti Taube) ja Ritavaarassa 6.10 n. 30 yks. (Matti Taube). Lisäksi nähtiin Rattosjärvellä 4.-6.10 (ei tiedossa tarkkaa aikaa) kolme parvea, joista suurin käsitti yli 30 yks. (Hannu Lehtimäki) sekä Orajärvellä 5.10 2 parvea (kymmeniä yks.) (Eero Liinanki). Tarkemmat tiedot pellostä puuttuvat.

SALLA: Ahvenselkä 5.10 100-130 yhtenä parvena suuntaan W (Petteri Peura) - ei muuta epätavallista muuttoa Sallassa.

Mainittakoon, että Kemijärvellä ei todettu em. kaltaista ilmiötä (Seppo Saari, Pentti Korhonen ja Kauko Uino), eikä myöskään Rovaniemellä (Aimo Komonen). Tervolassakaan ei havaittu mitään sanottavampaa hanhimuuttoa (Erkki Pulkkinen). Toimialueemme ulkopuolelta ei saatu myöskään viimakkaaseen muuttoon viittaavia tietoja - asiaa tiedusteltiin Oulusta ja Kajaanista (Mikko Ojanen, Risto Alatalo ja Jouni Ruuskanen).

Toimialueellamme noteerattu - moninverroin normaalia rajumpi - hanhimuutto saattaa liittyä samanaikaisesti Etelä-Suomessa todettuun tundrahanhimuuttoon. Tundrahanhia laskettiin mm. Porkkalan kärjessä useita tuhansia päivittäin. Parvien pääasiallinen lentosuunta oli sielläkin SW (Olavi Hildén). Yhteisenä piirteenä niin etelässä, kuin toimialueellammekin todetuilla hanhiparvilla oli siis muutonpurkauksen samanaikaisuus, sama vallitseva lentosuunta (metsähanhet eivät yleensä pyri lounaaseen), sekä suuret epäjärjestyksessä lentäneet parvet. Tundrahanhi on muuten nähty maassamme ennen tätä syksyä runsaat 20 kertaa. Muuton työntyminen Suomen puolelle selitetään johtuneen mainittuna aikana vallinneesta kovasta koillistuulesta (Lasse Sammalisto) - tosin Olavi Hildén toi julki epäilynsä sihteerillemme tätä selitystä kohtaan ja arveli ilmiön johtuvan muista kuin meteorologisista seikoista. Hildén painotti tundrahanhien olevan perinteisesti niin vakaita muuttajia, ettei niihin tuulet vaikuta. Toivottavasti joku voi vielä saada jotain konkreettista aikaan ilmiölopulliseksi selvittämiseksi toimialueemme osalta. Ehkäpä Haaparanta - Luulajan rannikkokaistan lintuharrastajilla on painava sanansa sanottavana tästä muutosta - Hannu Huhtalo on lupautunut yhteydenpitoon ruotsalaisten kanssa.

- Anas platyrhynchos Tornio, Kirkonmäki 1 täysalbiino yksilö (Juha Ylimaunu)
- Mergus merganser Simo 19.10 n. 250 paikallista (Veli Korpimäki).
- Haliaetus albicilla Enontekiö Kelottijärvi 1 ad. 28.8 lentosuunta S ja 30.8 1 juv. lennossa S/ENE Enontekiön Pihtosjavrilla (Tuomas Lukkarinen ym. Helsinki). Kemijärvi Lämäsänaapa - tuli Lokalta - kyseessä ad. syyskuun alussa (Pentti Korhonen).
- Buteo lagopus Torniossa ja Kemissä todettiin ennennäkemättömän vilkasta muuttoa. Vilkkain päivä oli 4.10, jolloin Kemissä laskettiin liki 200 ja Torniossa runsaat 150 yksilöä. Seuraavana päivänä päästiin Kemissä liki 100 yksilöön, mutta Torniossa tähän verraten n. 4 kertaa enemmän. Vielä 12.10 laskettiin em. paikkakunnilla satakunta piekanaa kummassakin. Muualla Lapin läänissä piekanan muutto oli verraten vähäistä. Kemin ja Tornion suuret piekanamäärät selittyvät paikkakuntien edullisesta sijainnista muuten yhtymäkohdantana (Torniossa nähdyt linnut tulivat enimmäkseen Ruotsin puolelta). Lisäksi lajin poikastuotto oli erittäin hyvä ja pesiviä pareja ennätyksellisen runsaasti.
- Aquila chrysaetos Sallan Ahvenselkä 19.9 1 ad ja 28.9 1 juv. (Petteri Peura). Tornio 8.10 1 juv. tuli Ruotsin puolelta ja lensi Tornionjokea seuraten N (Hannu Huhtalo). Simo 13.10 1 kiertelevä juv. (Veli Korpimäki).
- Falco rusticolus Enontekiön Kilpisjärvi 28.8 1 yks. ja Enontekiön Miekonjärvi 30.8 1 juv. (Tuomas Lukkarinen ym. Helsinki).
- Falco peregrinus Tornion Lautamaa 4. ja 6.9 1 ad. (Juha Ylimaunu ym.).
- Fulica atra Simo Sankajärvi 28.8 1 ammuttu (lajinmäär.V.Korpimäki)
- Eudromias morinellus Laji pesinyt Rovaniemellä viime kesänä (Aimo Komonen).
- Streptopelia turtur Kemin Mäntylä 5.10 1 yksilö (Pentti Rauhala).
- Nyctea scandiaca Enontekiön Pihtosjärvi 30.8 2 ad+2 juv (T. Lukkarinen)
Kemijärvi vuotos 13.10 1 yks. (Tuomas Tervaharju)
- Surnia ulula Vaellusta todettu Enontekiöllä: 28.8 1+1 ja 1.9 1+1+1+2+1, Pellossa 1 yks. (T. Lukkarinen ym.) ja Sallassa (Ahvenselkä) useita yksilöitä päivittäin syys-lokakuussa (Petteri Peura).
- Galerida cristata Rovaniemellä kesäkuun alussa 1 yksilö (Aimo Komonen)
- Sylvia atricapilla Kemin Kiikeli 15.10 1 uros (Pentti Rauhala).
- Phylloscopus borealis Savukoski Hanhela 27.6 1 laul. (Risto Lammin-Soila)
- Parus ater Pello 22.9 1 yks. (Ilkka Jalma).
- Parus cinctus Vaellusta todettu ainakin Pellossa, Torniossa ja Kemissä
- Acanthis flavirostris Enontekiö 29.8 7, 30.8 1 ja 31.8 1 yks. eri seudulla (T. Lukkarinen ym.) Kemin Rytikari 12.10 1 paikallinen (Juhani Jaakkola & Matti Hernetkoski).